

FRANC KRIŽNAR

LOVRO HAFNER (1883–1963) – SLOVENSKI GLASBENIK
(organist in skladatelj)¹

Uvod

Ime Lovra Hafnerja je prvič omenjeno v *Slovenskem biografskem leksikonu*,² nanj pa tudi kasneje niso pozabili predvsem številni Ločani: dr. Tine Debeljak (st.) ga omenja v svojih »Kulturnih delavcih loškega okraja v preteklosti in sedanosti«³ pa tudi drugi – Stanko Trobina v »Slovenskih cerkvenih skladateljih«,⁴ France Planina ga omenja ob 10-letnici smrti,⁵ dr. Roman Savnik ga omenja in uvršča med »Pomembne Ločane in njih bližnje sosed«⁶; obšla pa je Lovra Hafnerja kasneje celotna slovenska in tudi nekdanja jugoslovanska glasbena leksika: Cvetkova *Zgodovina glasbene umetnosti na Slovenskem* (v treh knjigah, DZS, Ljubljana 1958–60), Andreis-Cvetko-Djurić-Kleinov, *Historijski razvoj muzičke kulture u Jugoslaviji* (v treh knjigah, Naučna knjiga, Zagreb 1962–66), Cvetkova *Stoletja slovenske glasbe* (CZ, Ljubljana, 1964), *Muzička enciklopedija* (v treh knjigah, Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb 1971–77), *Leksikon jugoslavenske muzike* (v dveh knjigah, Jugoslavenski leksikografski zavod »Miroslav Krleža«, Zagreb 1984) in *Leksikon CZ – Glasbeniki* (CZ, Ljubljana 1992). K osvetlitvi Hafnerjevega življenja in dela je tako pričujoča razprava ob 110-letnici glasbenikovega rojstva in 30-letnici smrti morda prvo večje (mini)monografsko delo. Pa še to je zgrajeno na le delno dostopnih arhivskih⁷ in drugih⁸ virih, ki se v popolnosti niso nikjer ohranili. V nadaljevanju te razprave se bomo v glavnem sklicevali na razpoložljivo arhivsko in drugo (dostopno) pisno gradivo, v določeni distanci pa upoštevali tudi informatorje,⁹ ki so od vsega začetka pa do konca pisanja tega dela spodbudno vplivali na avtorja, da je bilo delo sploh začeto in potem tudi (do)končano.

Hafnerjevo življenje – poskus orisa¹⁰

Lovro Hafner s krstnim imenom Lo/v/renz je bil rojen¹¹ in krščen v Škofji Loki – župniji Stara Loka, v Binklju št. 4 – pri Martancu. Oče Franc Hafner (1849–1910), morda tudi organist, zagotovo pa pevec na domačem starološkem koru sv. Jurija in mati Elizabeta (rojena Pokorn, 1843–1917) sta imela na Martančevem domu¹² v družini in zakonu štiri otroke – same fante, ki so se rodili skoraj vsako leto zaporedoma: Franc (1879–1915), Jože/f/ (1881–?), Jurij (1882–?)¹³ in najmlajši med njimi – zadnji Lovro, rojen 10. avgusta 1883.¹⁴

»Osnovne nauke v glasbi in poduk klavirske igre je Lovro Hafner (s)prejemal od starološkega organista Janka Hafnerja (morda enega od Lovrovih bližnjih ali daljnjih sorodnikov?). Po dovršeni petrazredni¹⁵ ljudski

Hafnerjeva rojstna hiša – Martančev dom v Binklju 4, poleti 1969 med podiranjem. (Foto Franc Pokorn, iz arhiva Franca Hafnerja)

šoli v Škofji Loki^{1b} je bil sprejet v takratno glasbeno Orglarsko šolo v Ljubljani,¹⁷ katere ravnatelj in profesor je bil komponist Anton Foerster. Pri njem se je učil nauka o harmoniji, kontrapunkta in kompozicije. Ko je absolviral¹⁸ to šolo, je služboval kot organist, učil in vodil pevske zборе v prosvetnih društvih. Ker pa so bili življenjski pogoji v tej službi zelo skromni, je zaprosil za državno službo in bil nameščen (?) za učitelja petja in glasbe na gimnaziji (danes osnovni šoli, op. avt.), privatno pa je poučeval še klavir in solopetje...¹⁹

Tako je bil torej Lovro Hafner dve šolski leti, kolikor je trajala takratna ljubljanska Orglarska šola, v letih 1899/1900 in 1900/01 učenec te šole.²⁰ V teh letih (1899–1901) naj bi²¹ Lovro Hafner že orglal v Sostrem pri Ljubljani. Po tem, od spomladi 1901 do marca 1904 (ali morda celo do konca leta 1904, morda celo do začetka leta 1905?)²² naj bi bil L. Hafner organist na Breznici (na Gorenjskem), kar naj bi bilo njegovo prvo (uradno) službeno mesto organista. V tem času (ok. 1901–1906) enkrat naj bi Hafner odslužil tudi nekaj več kot dveletni obvezni vojaški rok, za kar pa ni nikakršnih dokazov,²³ kajti veliko kasneje (1915) je bil potem zaradi vnovičnega zdravstvenega pregleda²⁴ spoznan »za nesposobnega za izpolnjevanje črnovojne dolžnosti, zato se ga je oprostilo nadaljnje črnovojne dolžnosti.« Kot je bila že za takratno orgelsko službovanje značilna nenehna negotovost, se je tudi Hafner nenehno selil. Tako naj bi bil od 1905 dalje spet organist pri sv. /Š/Martinu, današnjem Stražišču pri Kranju. To vsekakor potrjuje tudi opravljeni zapisnik tajništva škofjeloške Narodne čitalnice za leto 1906,²⁵ ki navaja v času od 6. januarja 1906 do 27. februarja 1906, da so (6. 1. 1906) poslali »pismo gospodu L. Hafnerju, organistu v Šmart/i/nu pri Kranju, ako prevzame igranje na klavirju pri plesnih vajah.« Lovro Hafner je Narodni čitalnici (10. 1. 1906) odgovoril, »... da bo sodeloval na teh plesnih vajah, proti plačilu 6 k(ron) na večer.« In v zadnjem pismu (27. 2. 1906) je Narodna čitalnica v Škofji Loki Lovru Hafnerju »odpovedala, vsled slabe udeležbe pri plesnih vajah.«²⁶

Leta 1906 naj bi bil Lovro Hafner vpisan v poročni knjigi ž. c. sv. Janeza (Krstnika) v Preski pri Medvodah²⁷ in se 2. septembra tam prvič poročil in

Fotokopija rojstne (matične) knjige župnije Stara Loka (original hrani Matični urad Oddelka za notranje zadeve SO Škofja Loka), zap. št. 54 – Lovro Hafner

sicer z Alojzijo (nepravilno Terezijo)²⁸ Bergant²⁹ (1884–1921).³⁰ Tedaj naj bi bil Lovro Hafner že organist v bližnji Sori, ter tam (Sora št. 1) tudi stanoval.³¹

V Preski pa naj bi se Lovro Hafner nastanil ter se hkrati tudi organistovsko v službenem pomenu te besede ustalil »šeše« od 1907/08 dalje. Največja domneva v tej smeri velja za 18. februar 1908. Medtem se je tudi samo enkrat še udeležil cerkvenoglasbenega poučnega tečaja v okviru Cecilijinega društva ljubljanske škofije: 1. do 4. septembra 1908.³² Z oktobrom istega leta ga že spet srečamo kot organista v ž. c. sv. Vida v Šentvidu nad Ljubljano, kjer naj bi ostal do leta 1913. V tem času naj bi v Šentvidu št. 5 tudi stanoval. Potem pa naj bi se z jesenjo istega leta skoraj za vse življenje preselil v Presko pri Medvodah.³³ V tem prvem Hafnerjevem zakonu z Alojzijo Bergant so se jima rodile štiri hčere: Ivana, Gabriela, Ana in Marija.³⁴ V letih 1908–13 naj bi bil Lovro Hafner vodja tamburašev in pevskega odseka »Orel«, pevovodja čitalnice »Blaž Potočnik« in član odbora istega društva, član gasilskega društva, vse v Šentvidu nad Ljubljano; ima dober cerkveni zbor, piše članke v CG in je (od leta 1909 dalje) blagajnik podpornega društva slovenskih organistov. Iz tega časa izhaja tudi prvi Hafnerjev skladateljski uspeh, kajti v samozaložbi je (1909) izšla »*Kitica narodnih pesmi*«. Čeprav je omenjene pesmi le harmoniziral pa to le prvič pomeni, da se je Hafner kot skladatelj izkazal na posvetnem ustvarjalnem področju.

Od septembra (?) 1913 pa se je ustalil v Preski pri Medvodah. Ob orgljanju in skladanju pa lahko po prvi svetovni vojni (od 1919 dalje) Lovra Hafnerja najdemo še na mestu vodje tamburašev Krekove mladine. Leta 1921, točno na svoj 37. rojstni dan (13. 7. 1921)³⁵ mu je v Preski umrla njegova prva žena Alojzija Bergant³⁶ in Hafner se je 31. julija 1921 na Bledu (blejski grad)³⁷ vdrugeč poročil, tokrat s Franico (Frančiško) Čufar (2. 4. 1881–22. 2. 1967).³⁸ Morda iz tega vzroka izvira Hafnerjevo naprežanje v delih zunaj glasbenega orglarskega poklica, delo zunaj cerkve.³⁹ Od poletja 1928 do marca 1929 ni igral kot organist v Preski. V ta čas sovpade tudi eno od poročil o zadržanju organista Lovra Hafnerja. Tako poroča takratni župnik gospod Valentin Oblak (13. 4. 1934), da je »... prekinil službo g. Lovru Hafnerju, zaradi njegovega oblastnega in samovoljnega obnašanja v cerkvi in se mu zahvalil za večletno brezplačno orgljanje...«⁴⁰ Iz istega leta (10. 6. 1934) pa izhaja še ena od zahval istega župnika »... popoldne istega dne blagoslov slike Marije Pomočnice in Hafnerjeve kapelice na polju pod 'Polico'. Blagoslovil je sliko in kapelico.«⁴¹

Po letu 1934, ko so se omenjene težave verjetno nadaljevale, je Lovro Hafner na svojem domu v Preski nadaljeval s trgovino, saj je ta bila tam že

Hafnerjev drugi dom v Preski pri Medvodah (Preška cesta 35). Foto F. Križnar

Lovro Hafner v krogu svoje družine okrog leta 1916 (foto Atelier »Viktor« Ljubljana): Hafner stoji zadaj; od leve sede Alojzija (prva Hafnerjeva žena, roj. Bergant) in hčere Jelica, Marija in Ivica; spredaj stoji Anica

prej.⁴² Po še enem od (nepreverjenih in nedokazljivih) virov je bil tudi pek.⁴³ Kljub temu pa je Hafner ostal zvest privrženec tako orgljanja kakor tudi drugih sosedskih opravil in prijatelj s cerkvijo in njenimi »pastirji božjimi«, ki so službovali v Preski. Če se Hafner pred drugo svetovno vojno politično ni udeleževal, saj mu je bila osnovni življenjski smoter le glasba, pa sam navaja,⁴⁴ da je »prve dni obstoja OF vstopil v njene vrste in vseskozi z njo sodeloval kot aktivist... Tudi po osvoboditvi je bil član krajevnega odbora OF in referent za obnovo...« S tem v zvezi je medvoški odbor Zveze združenj borcev NOV Slovenije izdal tudi potrdilo, iz katerega je razvidno Hafnerjevo aktivno partizansko delo v času druge svetovne vojne (1941–1945).⁴⁵ Iz njega je razvidno Hafnerjevo ilegalno (partizansko) ime Jurij. Tudi po zadnji vojni (po 1945) je prvi »navdušeno pozdravil osvobodilno vojsko in pozneje na množičnih proslavah nastopal kot govornik. Kot glasbenik skladatelj pa je prirejal partizanske pesmi, zbral in podučeval (je) moški in mešani pevski partizanski zbor. Bil je vseskozi požrtvovalen aktivist za svobodo domovine.« Tako še ena od povojnih kronik ž. c. sv. Janeza (Krstnika) v Preski potrjuje to tezo: »... Nastanil se je (župnik V. Oblak) 26. maja 1945 pri organistu Hafnerju...«⁴⁶ Po drugi svetovni vojni pa Hafner ni več orgljal samo v Preski, ampak občasno ob raznih slavnih tudi v drugih župnijah. Po drugi svetovni vojni (po 7. juliju 1945 in zagotovo še 19. decembra 1946) je ostal kot glasbeni učitelj na takratni petrazredni osnovni šoli v Preski.⁴⁷ To delo pa se je Hafnerju na podlagi razrešnice Okrajnega IO Ljubljana-okolica z 31. decembrom 1946 izteklo.⁴⁸ Zato si je takoj začel iskati novo službo.⁴⁹ Dobil jo je s še enim imenovanjem Ministra za prosveto⁵⁰ kot učitelj petja-pripravnik (!) X. položajne skupine na nižji gimnaziji v Šentvidu nad Ljubljano s 5. aprilom 1947; kljub svojim zdaj že skoraj 64. letom starosti, pa verjetno v

Otroški pevski zbor, ki ga je vodil organist Lovro Hafner, na Vidov dan 28. junija 1929 pred križem, ki je stal za župniščem na križišču na Čeren pri Preski. Lovro Hafner sedi v sredini, v naročju drži kasnejšo pevko Danico Filipič. (inf. A. Mrak, dodatno prim. Z. Bahor, Do zadnjega diha – spomini na župnika Valentina Oblaka, str. 84)

pomanjkanju zadostnega števila delovnih let za morebitno polno pokojninsko dobo. Ob nenadni smrti župnika Valentina Oblaka so (21. 9. 1951) »... poklicali cerkovnika in organista Hafnerja.«⁵¹

Lovru Hafnerju je bil v okviru prizadevanja pokojninske dobe z odločbo Sveta za kulturo in prosveto⁵² priznan status (slovenskega) umetnika-skladatelja in mu je tako bila priznana 50-letna ustvarjalna doba v času od 1. januarja 1907 do 1. januarja 1957 kot čas umetniškega dela izven delovnega razmerja z vsemi pravicami (ter dolžnostmi) iz tega statusa. Iz tega je potem sledilo nekaj drugih odločb, ki so vse po vrsti Hafnerju praviloma povečevale in zviševale pokojninske razrede v zasluženem organistovskem, učiteljskem, obrtniškem (trgovskem in pekovskem) ter skladateljskem pokoju (do V. razreda).⁵³

Hafner je bil v tem času (po 1956) aktiven tudi v krajevnem odboru SZDL in RK Slovenije.⁵⁴

Lovro Hafner v družinskem krogu, od leve Frančiška (druga žena roj. Čufar), Hafner drži v naročju vnukinjo Marijo (roj. Meško, poročeno Bizjan), na desni sedi učiteljica Anna Schiendl v Preski pri Medvodah, kjer je fotografija okrog poletja 1943 tudi nastala.

Opozorilna tabla za Hafnerjevo – Plečnikovo kapelico v Preski pri Medvodah – na Bacovniku (Foto F. Križnar)

Hafnerjev rokopis – avtobiografija, ki je nastala okrog leta 1953 (zapuščina Staneta Lumbarja v NUK – GZ)

Naziv sem 10. avg. 1883 v Gubljenu pri Martonju
 na znanju Štefje Lohke.
 Že kot deček sem čutil mnogo veselja in
 glazbe in petja.
 Prvotni nauke v glazbi in petju klavirski
 igre sem prejel od školskega organista Janka
 Hafnerja.
 Še devrtični spremljevalni ljudski izole v Štefji
 Lohki sem bil sprejet v takratno glasbeno-organistično
 izolo v Gubljenu, katere ravnatelj in profesor je bil
 komponist Anton Boller. Še najim sem se učil
 nauka harmonije, kontrapunkta in kompozicije.
 Ko sem izlo absolviral sem služboval kot
 organist učil in vodil pevsko zbor v prostornih
 družinah.
 Ker so bili kiriljski pogoji v tej službi
 zelo stremeni sem se posvetil na strojno službo in
 bil namreč na učiteljski petji in glazbi na organu
 in petju in privatno sem podučeval klavir in
 solopetja.
 Učiteljstvo sem se nekoliko tudi kot
 skladatelj idealno in javnost ob svojih skladah
 za moške in ženske zborje, za solopetja in klavir.
 V skladah imam v rokopisu ne nazadnje.
 Desetega avgusta minulega let sem zapustil
 že leto 1953.
 Glasbeni mi je kralj in življenje mi je petje
 in solopetja in molitev, ki mi je vsa moja življenja.
 L. Hafner

Hafnerjeva – Plečnikova kapelica na Bacovniku v Preski pri Medvodah (Foto F. Križnar)

Lovro Hafner v družbi z bratrancem, učenjakom – astronomom Janezom Hafnerjem, Jamnikom iz Stare Loke (prve iz leve), slikano 5. julija 1956 na Jesenicah

Malo pred 80-letnico rojstva, torej že kar v letih, je Lovro Hafner 10. junija 1963 umrl na svojem domu v Preski št. 27 (danes Medvode, Preška c. 35).⁵⁵ Pokopali so ga čez dva dni, v sredo, 12. junija na bližnje preško pokopališče, kjer počiva skupaj s svojo družino.

Temeljni podatki – bibliografski pregled kompozicij Lovra Hafnerja

V pričujočem popisu Hafnerjevih del se v glavnem naslanjamo na vsega tri hranišča skladateljevih del: Hafnerjev dom v Preski (Preška c. 35, Medvode),⁵⁶ kor ž. c. sv. Janeza (Krstnika) v Preski⁵⁷ in privatni arhiv Mihaela Gabra.⁵⁸ Skladatelj Lovro Hafner pa je kdaj pa kdaj tudi sam popisal svoja dela, vendar nikoli popolno ali dokončno, le fragmentarno.⁵⁹ Prav zato dopuščamo v tem primeru določeno distanco do cit. *Temeljnih*

Hafnerjevo darilo – posvetilo p.c. sv. Lovrenca v Breznici nad Zmincem

podatkov..., ker je ta pregled prvi in prav gotovo ne dokončni. Vanj so uvrščena tako Hafnerjeva dela, ki so izšla v tisku, pa tudi njegovi rokopisi. pri sestavljanju te *Bibliografije*... je upoštevana ustaljena mednarodna univerzalna decimalna klasifikacija.⁶⁰ Sproti so opuščene tiste glasbene oblike, kompozicijske zvrsti, ki se v Hafnerjevem opusu sploh ne pojavijo, na primer: opera, kantata, koncert, simfonija, sonata, ... itd. Prav tako so v tem popisu (vseh) Hafnerjevih del zajeti le tisti podatki, ki so znani in nedvoumni ob vpogledu v skladateljev opus in v razpoložljivo zapuščino. Ta vsekakor ni popolna in je v glavnem raztrešena na različnih naslovih, zato je vsekakor treba dopustiti še določene raziskovalne in popisovalčeve dvome tako v pogledu celotne Hafnerjeve biografije kakor tudi bibliografije. Tako naj pričujoča *Bibliografija*... glasbenika Lovra Hafnerja pomeni le avtorjev torzo in ne nekaj dokončnega in dokončanega. Hafnerjev bibliografski pregled kompozicij je narejen po abecednem zaporedju naslovov (zborov) skladb.

I. POSVETNA DELA

A. Komorna dela

a) Samospevi

1. **Moj grob** (bes. M. Elizabeta), rkp.-fragment (?), samospjev za srednji glas in klavir in tisk (?).
2. **Ne jokaj** za samospjev in klavir (bes. M. Elizabeta), posv. materinskemu dnevu, samozaložba (?).
3. **Slavček moj** (bes. Aleks. Alabijev), rkp. (?).
4. **/S/tvoja skrivnost** (bes. M. Elizabeta), za (visoki) glas in klavir, rkp.(?).
5. **Tvoja skrivnost**, samospjev za visoki glas in klavir (bes. M. Elizabeta), *Samozaložba*, 20/3-1994.

b) Violina in klavir

1. **Kje je svetli dan**, rkp.
2. **Večerna pesem**, rkp.
3. **Lepa naša domovina**, rkp. (?), nedokončano (?) delo-fragment v rkp.

B. Solistična dela

a) Klavir

1. **Dober večer** (Andante), rkp. (?), nedokončano (?) delo-fragment v rkp.
2. **Na Gorenjskem je fletno**, rkp. (?).

C. Zbori

a) Spremljavo

1. Eno- in dvoglasni spevi

1. **Tika-taka** (bes. Cvetko Zagorski), za (en) glas s spremljavo, rkp. komp. 15/1-1959.

2. Ženski zbori

1. **Na tujih tleh**, rkp. komp. 21/10-1911 (?), razmnoženo s šapirografom (?).

b) Brez spremljave (a cappella)

1. Mešani zbori

1. **Kanglica** (bes. O. Župančič), rkp. komp. 20/3-1958 (prim. Osem mešanih zborov...).

2. **Kitica narodnih pesmi**, tisk. *Tiskarna Katoliške tiskarne v Ljubljani* 1949, harm. L. Hafner.

3. **Kaj ti je deklica**, rkp. komp. 2/9-1958 (prim. Osem mešanih zborov...).

4. **Kje je svetli dan?**, rkp. (?).

5. **Kosa** (bes. A. Aškerc), rkp. komp. 19/8-1958 (prim. Osem mešanih zborov...).

6. **Na nebu zvezde sevajo** (Narodna), prir. L. Hafner, razmnoženo na opalografu (?).

7. **Naši Majdi** (bes. A. Zakrajšek), rkp. komp. 4/2-1939.

8. **Osem mešanih zborov:**

– **Uspavanka** (bes. M. Kunčič), rkp. (?),

– **Vetrček moj**, rkp. (?),

– **Roži/-a/** (bes. A. Medved), rkp. komp. 23/10-1911,

– **Kanglica**, rkp. komp. 23/10-1941 (?) ali 8/5-1959 (?),

– **Kaj ti je deklica**,

– **Kosa**,

– **Nagajivka**, rkp. komp. 22/5-1959,

– **Uspavanka**, rkp. komp. 5/6-1959.

9. **Pastirček pase čredico** (Narodna iz Središča pri Ptuj), harm. L. Hafner, 3/12-1954, rkp. (dvo- ali večglasno).

10. **Slovo**, rkp. komp. 26/6-1913.

11. **Spomini** (bes. A. Borc), rkp. komp. 12/10-1958 (dvo- ali štiriglasno), posv. Anici (Borc): »*Spomini za spomin!* v Preski, 12. X. 1958« (pripis L. Hafner).

12. **Tika-taka**, rkp. komp. 10/2-1959.

13. **V dolinici...**, rkp. (?).

14. **Žabe**, rkp. komp. 22/5-1959 in 27/2-1963.

2. Moški zbori

1. **Ajda cvete** (bes. J. Lovrenčič), rkp. (?), tisk-ciklostil posv. »*Odličnemu moškemu zboru v Novem mestu*« (pripis L. Hafner).

2. **Beneška** (bes. dr. J. Lovrenčič), rkp. komp. 22/12-1956; posv. »*Odličnemu vokalnemu kvartetu »Fantje na vasi*« (pripis L. Hafner).

3. **Človek glej**, tisk-cikl. (?).

4. **Dekle je prala srajčki dve** (?).

5. **Deklica ti si jokala**, rkp. (?).

6. **Doma**, tisk (?).

7. **Domača hiša** (?).

8. **Domotožje**, rkp. komp. 30/4-1956.
9. **Fantje pojo** (Dva moška zbora), »zložil in PZ 'Grafika' poklonil L. Hafner (1940):«
- **Roži** (bes. A. Medved),
 - **Večerna pesem** (bes. Utva).
10. »**Fantje pojo**«, 1. zvezek, 10 moških zborov, *Samozaložba*, Preska 26/11-1942 (prva in druga izdaja):
- **Krist je vstal** (bes. Utva),
 - **Jur/i/jeva** (bes. Utva),
 - **Rožice** (bes. Utva),
 - **Murček** (bes. F. Bevk; + rkp., ?),
 - **Kaj kleplje** (bes. Utva),
 - **Polžek** (bes. F. Bevk; + rkp., ?),
 - **Tiho je legel mrak** (bes. Utva),
 - **Pastirji poslušajo zvonove** (bes. F. Bevk),
 - **Hižica draga domača** (bes. Medjimursko narečje fratra Polikarpa Kosa O.M.C.) in rkp. (?), posv. »*Fantom na vasi*«,
 - **Mamici v spomin** (bes. M. Kunčič).
11. »**Fantje pojo**«, 2. zvezek, 7 moških zborov, *Samozaložba*, Preska (?):
- **Lep je srebrni pas** (bes. S. Sardenko), rkp.-fragment, posv. »*svojim rojakom-pevcem*«,
 - **Deklica ti si jokala**,
 - **Mrazek** (bes. M. Kunčič) in rkp. (?),
 - **Uspavanka** (bes. M. Kunčič),
 - **Tiho polje** (bes. G. Strniša),
 - **Jesen** (bes. B. Gorenjski), pokl. Kvartetu »*Fantje na vasi*« (prip. L. Hafner) in rkp. (?),
 - **Romanca** (bes. L. Pres) in rkp. (?).
12. »**Fantje pojo**«, 3. zvezek, (8) moških zborov, *Samozaložba*, Preska 1939:
- **Zvenela roža** (bes. M. Brenčičeva) in rkp. (?),
 - **Tudi jaz ...** (bes. A. Medved) in rkp. (?),
 - **Siromak** (bes. M. Brenčičeva),
 - **Ne jokaj** (bes. M. Elizabeta),
 - **Žalostna pesem** (bes. A. Zakrajšek),
 - **Pod cipreso** (bes. A. Medved),
 - **Mrtvaški zvon** (bes. A. Medved),
 - **Moj grob** (bes. M. Elizabeta).
13. **Gospa sveta**, napev neznanega skladatelja prir. L. Hafner, rkp. (?).
14. **Jamnica**, rkp. komp. 1932.
15. **Jaz bi rad rudečih rož**, rkp. (?).
16. **Jesen** (bes. B. Gorenjski), rkp. (?).
17. **Kaj kleplje** (bes. Utva), rkp. (?), posv. »*Fantom na vasi*« (prim. Dva moška zbora ...).
18. **Kaj ti je deklica** (bes. narodno), rkp. komp. 12/1-1955.
19. **Kajžica** (bes. narodno), rkp. komp. 6/9-1954.
20. **Kanglica** (bes. O. Župančič), ciklostil (?), komp. v Preski 31/8-1950.
21. **Klopotci**, ?.
22. **Kosa** (bes. A. Aškerc), rkp. (?), 2-krat.
23. **Lastovki v slovo**, rkp. komp. 23/10-1951.

24. **Moja ljubav** (bes. A. Medved), »zložil in gospodu Cvetku Zagorskemu poklonil L. Hafner«, rkp. komp. 8/9-1957.
25. **Osamljeno doni zvonček** (?).
26. **Pet pesmi**, 1. zvezek, tisk-ciklostil (?):
- **Samo en cvet** (bes. T. Kajuh),
 - **Kanglica** (bes. O. Župančič), komp. v Preski, 31/8-1950,
 - **Večerna pesem** (bes. Utva),
 - **Pastirji poslušajo zvonove** (bes. F. Bevk),
 - **Kaj kleplje** (bes. Utva).
27. **Pred Martinovim** (bes. M. Jarc), rkp. komp. 18/9-1960.
28. **Prijatelju v spomin** tisk-ciklostil (?).
29. **Rad bi bil** (bes. C. Zagorski), posv. »Opernemu oktetu«, rkp. komp. 23/1-1959.
30. **Roža** (bes. S. Jenko), rkp. komp. 18/4-1950.
31. **Roži (-e; bes. A. Medved)**, rkp. (?).
32. **Samo en cvet** (bes. T. Kajuh).
33. **Slanica**, rkp. (?).
34. **Sonce rumeno** (bes. S. Jenko), rkp. komp. 23/3-1960.
35. **Sredi zelenega polja**, rkp. (?) in ciklostil, posv. *Vokalnemu kvintetu* »Ljubljana«.
36. **Studenčku** (bes. I. Erzin), rkp. (?).
37. **Šest (Sedem ?) pesmi** za moški zbor, 3. zvezek, rkp. (?).
38. **Tam na vrtni gredi** (bes. I. Ocvirk), rkp. (?).
39. **Tika-taka** (bes. C. Zagorski), rkp. komp. 17/1-1959, posv. *Moškemu opernemu oktetu*.
40. **Tudi jaz** (bes. A. Medved), rkp. komp. 8/5-1939, posv. *Kvartetu* »Fantje na vasi«.
41. **Uspavanka** (bes. M. Kunčič), rkp. (?), iz Dveh moških zborov ...).
42. **Uspavanka** (za moški kvartet), rkp. (?).
43. **Vetrček moj**, rkp. (?).
44. **V mraku** (bes. Utva), rkp. (?).
45. **Zvonček** (?).
46. **Žrtvam**, tisk-ciklostil (?).
47. **Žunica** (narodni-prleški motiv), hram. L. Hafner, tisk-ciklostil posv. *Mihi Gabru* (10/4-1954).

3. Ženski zbori

1. **Kaj kleplje ...**, »Ženskemu vokalnemu kvintetu pokl. L. Hafner«, rkp. (?).

2. **Vetrček moj (=Domotožje)**, tisk-ciklostil, komp. 24/5-1950.

4. Mladinski (in otroški) zbori

1. **Ježek, ježek, gozdni dedek** (bes. E. Ulaga), rkp. (?).

2. **Polžek** (bes. F. Bevk), rkp. (?).

3. **Rad bi bil čebela**, rkp. (?).

4. **Uspavanka (=Nagajivka)**, rkp. komp. 3/10-1956.

5. **Večer** (bes. O. Župančič), rkp. (?).

D. Brez znane zasedbe

1. **Pesem koroških Slovencev**, rkp. komp. 21/9-1945.
2. **Piskrovezec** (kuplet), rkp. (?).
3. **Pojdimo spat**, rkp. (?).
4. **Slovenec sem**, rkp. komp. 29/9-1945.
5. **Slovo od lastovke**, ciklostil (?).
6. **Talcem**.
7. **Uspavanka** (?).
8. **V noči**, tisk-ciklostil, komp. 28/10-1911.
9. **Zvonček** (rusko narodno besedilo), rkp. (?).

II. CERKVENA DELA

A. Komorna dela

a) Glas, violina, orgle ali klavir

1. **Božična noč** (= **Ave moj Jezus**), rkp. (?), za visoki glas in orgle.
2. **Božična noč**, rkp. komp. 15/12-1958, posv. »častitemu gospodu župniku za milosti polne praznike!«.
3. **Božična noč**, rkp. za dve violini, (violon)čelo, glas in orgle.
4. **Dva (božična) samospeva** s klavirjem (in violino):
 - **Sveti večer** (za klavir, /srednji/ glas in gosli),
 - **Božična noč** (bes. M. Kunčič; za visoki glas in klavir). *Samozaložba*, Preska 1938.
5. **Meditacija** (č. g. župniku v spomin), rkp. komp. 1/7-1959 za violino in orgle.
6. **Moj grob...** (bes. M. Elizabeta) za bas in orgle, rkp. (?).
7. **Moj grob** (bes. M. Elizabeta) za srednji glas in klavir, *Samozaložba* (?).
8. **Zdrava Marija** za visoki glas in orgle, prir. po n. n. skladatelju, rkp. (?), v A- in As-duru.

B. Zbori

a) Spremljavo

1. Pevski solisti, zbor in orkester

1. **Blažena noč** za dva glasova in orgle, rkp. komp. na dan Sv. Cecilije, 1954.
2. **Bogu hvala**, 15 cerkvenih zborov za dvoglasni in mešani zbor, (deloma) z orglami, tisk – *Samozaložba*, Preska 1941:
 - a) **Dve pesmi na čast Gospodovému trpljenju**:
 - **Pri stebru bičanja** (bes. M. Elizabeta),
 - **Ljubezen križa** (bes. M. Elizabeta),
 - b) **Devet pesmi v Slavo Marije**:
 - **Devici Mariji po angelu pozdravljeni** (bes. P. Krizostom), rkp. (?),
 - **Brezmadežni** (bes. G. Mali) in rkp. (?),
 - **Kraljica angelska** (bes. ljudsko) in rkp. (?),
 - **Glej, o Marija** (bes. Pelikan) in rkp. komp. 11/12-1940,
 - **Slavite Marijo** (bes. G. Mali) in rkp. (?),

- **Kraljica angelska** (bes. ljudsko) in rkp. (?),
- **Brezmadežna** (bes. G. Mali) in rkp. (?),
- **Ti o Marija** (bes. ljudsko) in rkp. (?),
- **Zdrava Marija** (bes. S. Stanič) in rkp. (?),
- c) **Štiri pesmi v čast svetnikom božjim:**
 - **Sveti Jožef** (bes. J. Langerholc),
 - **Sveti Lovrenc** (bes. brat Gervazij); 10/8–1938 poklonil »za god svojemu svetemu krstnemu patronu mučencu Lavrenciju, zložil in poklonil: Hafner = Martancev Lovro iz Binklja. Preska – 10. VIII. 1938;
 - **Sveti Frančišek** (bes. P. Krizostom) in rkp. (?),
 - **Sveta Elizabeta** (bes. P. Krizostom) in rkp. (?).
- 3. **Hvalnica** (Psalm 150), za mešani in moški zbor, za bariton solo in orgle, rkp. Vič-Ljubljana, 1/3-1954; za *proslavo posvetitve ž.c. v Preski dne 13/10-1957 ponižno poklonil L. Hafner, (rkp).*
- 4. **Vse z Jezusom**, dvoglasno prir. L. Hafner, rkp. (?).

2. Mešani zbori in orgle

1. **Hvalnica** (150. psalm) za mešani zbor in orgle, rkp. komp. v Preski, 21/11-1957.

b) Brez spremljave (= a cappella)

1. Mešani zbori

1. **Brezmadežni**, rkp. komp. 14/3-1959.
2. **Brezmadežni**, rkp. komp. 24/3-1959 na bes. V. Beleta.
3. **Devici od angela pozdravljeni** (bes. P. Krizostom), tisk-ciklostil, Preska, 25/3-1958 (pripis na enem od izvodov) »*Tebi v slovo in čast presveta Gospa moja Mati-Kraljica mojega srca*«.
4. **Do Marije**, rkp. (?).
5. **Jaz sem vstajenje in življenje** – Šest mešanih zborov za rajne, rkp. in tisk (?), Odobril Škofijski ordinariat v Ljubljani dne 26/6-1960, števil. 1710:
 - **Jaz sem vstajenje,**
 - **Verujem da moj odrešenik živi...**,
 - (?),
 - **Verujem,**
 - **Gospod daj jim ...**
 - **Gospod po mojem delu me ne sodi.**
6. **(Sveti) Križev pot** (bes. M. Elizabeta S. O. Urš.) za mešani zbor 4-glasno – za ljudsko petje eno- in dvoglasno, tisk-ciklostil (z odobrenjem Škofijskega ordinariata v Ljubljani, dne 13/12-1934, št. 4521).
7. **Mati svetih bolečin** (bes. M. Elizabeta) za solo, zbor in orgle. Tisk (?).
8. **Moj bog je moje vse**, rkp. komp. 20/1-1958.
9. **Na križu razpet...**, rkp. komp. 18/3-1955.
10. **Sveti Janez Krstnik**, rkp. (?).
11. **Šest Marijinih pesmi** za mešani in moški zbor, tisk-samozaložba 1950:
 - **Vsa lepa si Marija,**
 - **Ljubljena moja gospa** (bes. G. Mali),

- **Pozdrav brezmadežni** (bes. G. Mali),
- **Mati svetih bolečin** (bes. M. Elizabeta),
- **Posvetilna pesem brezmadežnemu Marijinemu srcu** (bes. M. Elizabeta),
- **Gospa Sveta** (bes. in napev neznan), za moški zbor prir. L. Hafner.
- 12. **V zakramentu vse sladkosti**, 12 starih ljudskih napevov za eno- ali večglasno petje, zbral in uredil L. Hafner, rkp. (?), Škofijsko odobrenje z dne 21/3-1955, št. 760.
- 13. **Za verne duše**, rkp. komp. 13/7-1959.
- 14. **Žar vse lepote (=brezmadežni)**, rkp. (?).

2. Moški zbori

1. **Beati mortui** – Tri nagrobnice za moški zbor:
 - **Življenje je kratko**,
 - **Tiho šepeče...**,
 - **Lahko noč**, tisk-ciklostil (?).
2. **Blagor jim**, 10 nagrobnic za moški zbor, Samozaložba, Preska 1936 (natis odobril Škof. ordinariat v Ljubljani, 23. sept. 1936, št. 4682):
 - **Blagor mu**,
 - **Človek glej**,
 - **Jamica tiha**,
 - **Gospod daj jim večni pokoj**,
 - **Verujem** (pripis avtorja-rkp.-»antifona«),
 - **Verujem da moj odrešenik živi** (pripis..., »responzorij«),
 - **Jaz sem vstajenje** (pripis: »antifona«),
 - **Ne spominjaj se gospod** (...: »responzorij«),
 - **O, gospod vsem vernim**,
 - **Gospod po mojem delu me ne sodi** (...: »responzorij«).
3. **Blagor mu**, tisk (?).
4. **Brezmadežni** (bes. G. Mali), rkp. (?).
5. **Devici od angela pozdravljeni** (bes. P. Krizostom), tisk (?).
6. **Dve nagrobnici**, tisk 1933:
 - **Blagor mu**,
 - **Jaz sem vstajenje**.
7. **Dve nagrobnici**, tisk (?):
 - **Blagor jim**,
 - **O, gospod**.
8. **Dve božični zvezdici** za 2-glasni moški zbor (?), bes. dr. M. Opeka, *posv. častitemu gospodu župniku M. Bartolu, za Božič 1954 poklanja L. Hafner, rkp. (?)*.
9. **Dve prošnji za verne duše**, zložil in spomin na Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja posvetil: L. Hafner, 1934.
10. **Gospa sveta** (bes. in napev neznan), tisk: prim. Šest Marijinih pesmi za mešani in moški zbor, *Samozaložba* 1950.
11. **Prijatelju v spomin**, tisk (?).
12. **Tri nagrobnice** za moški zbor zložil in velikemu spominu Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja za obletnico smrti posvetil L. Hafner (z odobrenjem Škofijskega ordinariata v Ljubljani, 25/9-1935, št. 4017), tisk (?).

3. Ženski zbori

1. **Krist je vstal**, rkp. (?).

4. Mladinski (in otroški) zbori

1. **Šest Marijinih in tri božične pesmi** za mladinsko ali ljudsko petje, tisk – *Samozaložba* 1955:

- **Lučke gorijo** (bes. G. Mali),
- **Brezmadežni** (bes. G. Mali),
- **Slavite Marijo** (bes. G. Mali),
- **Kraljica angelska** (bes. G. Mali),
- **Ti o Marija**,
- **Sto tisoč pozdravov** (bes. M. Elizabeta);
- **Božična** (bes. Dr. M. Opeka),
- **Blažena noč** (bes. M. Elizabeta),
- **Pastirček pase čredico** (bes. narodno iz Središča pri Ptuju).

C. Brez znane zasedbe

1. **Ave Marija** (za 25. marec), rkp. komp. 1/2-1936 za mešani zbor (rkp. prečrtan!).
2. **Dominica resurrectionis**, Psalm, moški (?), rkp. (?).
3. **Gospa sveta!**, rkp. (?).

III. SPISI

1. **Glasba**, tisk (?).
2. **Gojimo koral!** (v.: *CG*, 37/1914, št. 10, str. 118–19).
3. **Kaj je glasba!**, tipkopis (?), 2-krat (1. 16/1-1954; 2. ?).
4. **Koncert v Škofji Loki** (tisk, ?).
5. **Naša narodna pesem**, tipkopis (?).
6. **Moja skromna glasbena dela**, rkp. 13/3-1959.
7. **Nekaj misli k anketi o cerkveni glasbi** (v.: *CG*, 52/1929, št. 9–10, str. 131–32).
8. **Pesnik Anton Medved ...**, tipkopis (?).
9. **Seznam orgelskih skladb**, rkp. (?).
10. **Več pozornosti in skrbi za cerkvene pevske zборе in orgle** (v.: *CG*, 53/1930, št. 1–2, str. 14–16).
11. **Zboljšajmo povsod cerkveno glasbo** (v.: *CG*, 36/1913, št. 3, str. 24–25).

IV. OCENE – KRITIKE

1. **O božičnicah**, za samospjev, mešani zbor in orgl(j)e, zložil P. Hugolin Sattner in božjem Detetu poklonil, Ljubljana 1924 (?).
2. **O hvalnice nebeški gospe**, dvoglasne pesmi s harmonijem ali klavirjem (Silvina Sardenka) Stanka Premrla, Ljubljana 1921 (1927), ?.
3. **O kraljici miru** – Treh Marijinih pesmih za sol/i/ in mešani zbor, P. Hugolina Sattnerja, Ljubljana 1928 (?).

4. **O šestih blagoslovnih pesmih** za mešani in ženski zbor in /o/ Štirih himnah za praznik presvetlega rešnjega telesa za mešane zборе Martina Železnika, Ljubljana 1927 (?).

5. **O štirih Marijinih pesmih**, zložil J. Deschermeier, Ljubljana 1924.

V sklepu bibliografskega pregleda skladb Lovra Hafnerja dobimo v okviru dosedanjih ugotovitev njegov naslednji opus: **Posvetna dela: 128** del, od tega komorna dela – 8 (samospevi – 5 in dela za violino in klavir – 3); solistična dela – 2 (za klavir-solo); zbori – 109 (s spremljavo – 2: eno- in 2-glasni spevi – 1; ženski zbor – 1. Brez spremljave = a cappella – 107: mešani zbori – 21, moški zbori – 79, ženski zbori – 2, mladinski in otroški zbori – 5); brez znane zasedbe – 9 del; **cerkvena dela: 104** dela, od tega komorna dela – 9 (za glas, violino, orgle ali klavir); zbori – 92 (s spremljavo – 19: pevski solisti, zbor in ... – 18, mešani zbor in orgle – 1. Brez spremljave = a cappella – 73: mešani zbori – 35, moški zbori – 28, ženski zbor – 1, mladinski in otroški zbori – 9); brez znane zasedbe – 3 dela; **spisi – 11** del; **ocene – kritike – 5** del, **skupaj torej 250 doslej ugotovljenih del** v rokopisih in tiskih. Med ta dela so uvrščene tudi priredbe (Hafnerjeva sicer neizvirna dela), prav tako pa pri prenekanem od navedenih del še vedno ostaja raziskovalni dvom o (ne)ugotovljivem avtorstvu Lovra Hafnerja kot možnem skladatelju določene skladbe v navedeni bibliografiji. Nekateri posebni in poudarjeni dvomi ostajajo še posebej v zborovskih delih in zbirkah, saj se marsikateri naslov-besedilo-bibliografska enota-opus ponovi na eno in isto temo (naslov), vendar za drugačno zasedbo-zbor. Tudi v nekaterih (zborovskih) zbirkah se kdaj pa kdaj kateri od navedenih zborov ponovi, kar je razvidno iz celotnega popisa razpoložljivih rokopisov in tiskov Hafnerjevega glasbenega opusa.

Pod črto vseh teh ugotovitev in predhodnega popisa skladateljevih skladb pa lahko ugotovimo, da je Hafnerjev opus na posvetnem (128 del) in duhovnem (104 dela) področju nekako izenačen; spisi in ocene-kritike pa se v glavnem dotikajo cerkvene glasbe, čeprav Hafner v njih ne obide občeglasbenih tem. Vse te ugotovitve pa vsekakor veljajo le v kvantitativnem smislu.

Fragmenti iz podobe človeka in glasbenika

»Vsi Martanci so bili pevci. Poleg Lo/v/r/enz/a tudi oba njegova brata Franc in Janez ter seveda sestra Urš/k/a,⁶¹ pa tudi ostalo Hafnerjevo sorodstvo – vseh pet Javornikovih, vsi so bili cerkveni pevci...«⁶² Še izza organistovske službe pa izvira spet drugačen podatek o L. Hafnerju: »... Nič čudno, če je (župnik) kdaj potožil nad organistom (L. Hafner), ki je bil čudaški človek (šlo je za odnose med župnikom Valentinom Oblakom in organistom L. Hafnerjem v ž. c. sv. Janeza Krstnika (Preska pri Medvodah). V cerkvi je hotel Hafner gospodovati, župnik pa se mu ni pustil, (L. Hafner) je uvajal razne 'pobožnosti', ne da bi župnik to dovolil...«⁶³ Lovro Hafner pa se je rad vračal v Škofjo Loko. Poleti, ko je cvetela ajda, je vsakič povedal, da »tako lepih polj, kot so v Loki ajdova, ni nikjer drugje...«. Kljub temu v Stari Loki ni nikoli orglal. Pevcem na koru sv. Jurija v Stari Loki pa je dal na voljo tudi svoje tiskane note, kjer so jih še za njegovega življenja tudi

je bil predan Bogu, veren, pretirano veren, morda je bil v tem celo cerkveni (pravilno verski, op. pisca-avt.!) fanatik.⁶⁵ Čudno, da se je oženil, ker je bil tako »farški«.⁶⁶

Nekaj časa je obstajala celo hipoteza, da je bil Lovro Hafner morda umetniški vodja moškega vokalnega kvarteta »Fantje na vasi«. Vendar ni bilo tako, kar še dodatno potrjuje vpogled v arhivsko zapuščino »Fantov na vasi«, oziroma njihovega vodje inž. Staneta Lumbarja,⁶⁷ in pa ena zadnjih razprav o tem slovenskem glasbenem (vokalnem) fenomenu.⁶⁸ Je pa res, da je bil Lovro Hafner vseskozi v tesnem stiku s tem ansamblom. Pogosto jim je pošiljal različne skladbe, si z njimi dopisoval, z inž. Stanetom Lumbarjem tudi zasebno. V zapuščini »Fantov na vasi«⁶⁹ se tako nahaja tudi eden Hafnerjevih seznamov del – skladb (od dveh, poleg Hafnerjevega še seznam del slovenskega skladatelja Danila Bučarja) in kar sedem Hafnerjevih pisem.⁷⁰ Torej: Lovro Hafner umetniški vodja »Fantov na vasi« nikoli ni bil, bil pa je neke vrste njihov »dvorni« komponist,⁷¹ vesten spremljevalec, organizator marsikaterega koncerta »Fantov na vasi«, pa tudi spodbuden, naklonjen in pozitiven kritik.⁷²

Analiza skladateljevega profanega in liturgičnega opusa

Znano je, da Hafner ob končani ljubljanski Orglarski šoli ni imel za seboj nobene prave kompozicijske šole. Kljub temu pa kaže Hafnerjeva (nepopolna) zapuščina na kar nekaj naslovih, in v tej analizi bomo upoštevali tako razpoložljive rokopise, kot tiske na posvetnem – profanem in liturgičnem – cerkvenem-duhovnem področju, da njegov celotni opus v ničemer ni nevreden. Že samo prešteti opus daje slutiti, da je oboje idejno povsem različno obarvanih področij Hafner negoval vseskozi enakovredno in nekako vzporedno. Zaradi pomanjkanja ali celo popolne odsotnosti znanja kompozicijske obrti, saj je v 2-letni Orglarski šoli kot stranske predmete poslušal in absolvirati le še »*nauk o harmoniji, kontrapunkt in kompozicijo*« in mu je bil v vsem tem učitelj slovenski skladatelj, pianist in organist češkega rodu Anton Foerster⁷³ (1837–1926), je bila Hafnerjeva primarna ustvarjalna kvaliteta glasbena nadarjenost ter pridnost in delavnost. Morda je bila prav nadarjenost tista skladateljeva in organistova vrlina, ki ga je kot ustvarjalca in poustvarjalca ter glasbenega učitelja tudi in predvsem na ustvarjalnem – kompozicijskem glasbenem področju vseskozi obdržala na piedestalu slovenske glasbe. Zavedati se namreč moramo, da je Hafner v prvi polovici 20. stoletja živel v hudi kompozicijski konkurenci razcveta slovenske (Kogoj, Osterc...) in evropske glasbene srenje, da je bil to čas popolne profesionalnosti tako slovenske kot evropske glasbe. Kljub bujnemu razcvetu slovenske moderne s kar najbolj ekspresionistično usmerjenimi slovenskimi skladatelji, velika večina jih je že skoraj po pravilu akademsko (kompozicijsko) izobraženih ob v celoti razvitem profesionalnem slovenskem glasbenem šolstvu, pa je vzporedno z vsem tem še vedno živela na Slovenskem v času Hafnerjevega življenja in ustvarjalnosti tako različnost vseh smeri pozne romantike kot tudi glasba ustvarjalnih »naivcev«. Brez dvoma smemo Hafnerja šteti tako med prve kot med druge. Tudi sam Hafner je v svoji avtobiografiji (1953) napisal, da se je »... poleg tega udeleževal še skladateljsko in izdal v javnosti 68 skladb za moške in mešane zборе, za solopetje

Hižica draga domača.

Madžarsko narečje bratra Polikarpa Hosa, O.M.C.
Ljudsko pevanje Narodni čas Lovro Hafner

The musical score for 'Hižica draga domača' is written in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). It features a vocal line and a piano accompaniment. The lyrics are in Slovenian and describe a home with a garden and a well. The score is divided into three systems, each with two staves (vocal and piano).

Hižica draga domača, najpopularnejši Hafnerjev moški zbor (a cappella), izšel v zbirki desetih moških zborov »Fantje pojo« med leti 1938 in 1942 (komponirano neznano kdaj, verjetno pred letom 1942)

in klavir. Več skladb pa je ostalo še v rokopisih – neobjavljenih ...; (Hafnerju) je bila glasba v življenju svitla pot, vodilo in smoter, od njih se mu bo težko ločiti ...»⁷⁴ Kljub trdni zakoreninjenosti v cerkvenem opusu, glede na svojo izšolanost in opravljanje organistovske službe je sodil h katoliški ideologiji,

Kaj kleplje.

Precej švabsko. (Ustav) Lovro Hafner

The musical score for 'Kaj kleplje' is written in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). It features a vocal line and a piano accompaniment. The lyrics are in Slovenian and describe a man who is a 'shabby' (švabski) and is 'knocking' (kleplje) on the door. The score is divided into three systems, each with two staves (vocal and piano).

Kaj kleplje, še eden najpopularnejših Hafnerjevih moških zborov (a cappella), izšel v zbirki »Fantje pojo«, tudi zanj niso znani podatki o nastanku

zgornjemu glasu. Melodija je v homofoni podpori vseh treh glasov tudi taka – homofona.

Hiž/š/ica draga domača⁷⁷ je morda najbolj popularen moški zbor iz celotnega Hafnerjevega posvetnega glasbenega opusa. Tudi ta je bil od vsega začetka namenjen štirim moškim pevskim glasovom a cappella (brez spremljave). Skladatelj ga je komponiral pred letom 1942. Tega leta je kot 9. – predzadnja pesem izšla v Hafnerjevi zbirki Desetih zborov – »Fantje pojo«. Avtor jo je komponiral na medjimursko narečno besedilo fratra Polikarpa Kosa, O.M.C. v narodnem tonu. Tudi v tem primeru gre za domoljubno – občečloveško pesem, spet v A-durovi tonaliteti, 16 taktov dolgo melodijo v 2/4-taktovskem načinu. Teh 16 taktov melodije v strogem štiriglasnem vokalnem stavku je komponiranih za tri kitice besedila (kitična pesem):

oblika: 2/4	a (8)	b (8)
tonalitet: A-dur:		

Harmonije so tudi tukaj še bolj asketsko obravnavane kot v prejšnjem zboru (Doma), saj se v nobenem od navedenih štirih glasov ne pojavi predznak, ki bi napovedoval kromatične spremembe A-durove tonalitete. Oblikovno je ta zbor mala dvodelna pesemska oblika in je tudi v tem pogledu adekvatna uporabljenemu besedilu. Skokov tudi v tej melodiji ni, ta se v vseh štirih glasovih moškega zbora ponovno suče postopoma, kot večina Hafnerjevih melodij v celotnem skladateljevem opusu, v malih intervalih. Značilni so še protipostopi glasov, kar samo še utrjuje Hafnerjevo privrženost strogemu kontrapunktičnemu stavku. Ritmično je vseh 16 aktov tega zbora za podčrtavanje menjalnih tonov trikrat prikazano v šestnajstinkah, drugače pa prevladujejo četrtinske ritmične vrednosti kot osnovna menzura tega dvodelnega taktovskega načina in še osminke kot prva podelitev dobe. Barvno je zbor **Hižica**... ponovno namenjen štiriglasnemu moškemu (a cappella) zboru – stavku (2 tenorja in 2 basa).

Lovro Hafner je ostal v enakih izraznih (vsebinskih) in oblikovnih mejah v še enem najbolj popularnih zborov **Kaj kleplje**⁷⁸ na besedilo pesnice Utve.⁷⁹ Tudi ta je izšel v isti zbirki »Fantje pojo« kot njena peta pesem–zbor. V tem zboru je vsled razgibanega, morda celo metrično neurejenega besedila, oziroma njegovega metruma **Kaj kleplje na vasi jekleno koso...** ali pa kar je še bolj verjetno, da je skladatelj v dvanajstih zaporednih uporabah triol ujel glasbeni ritem »klepanja kose«. Ta se še najbolj izpričuje v onomatopejskem oglašanju besedila s triolami. Hafner je ta moški vokalni kvartet-zbor posvetil »Fantom na vasi«. Za že omenjeno besedilo je uporabil mešani – 2/4 in 3/4-taktovski način in sedaj skomponiral že vsega 27 taktov glasbe. V teh taktih še vedno najdemo marsikatero glasbeno misel ponovljeno, največja značilnost celotne skladbe pa so že omenjene triole kot res neke vrste skladateljeva posebnost v primerjavi s celotnim skladateljevim opusom; morda tudi kot rariteta v slovenski glasbi nasploh.

oblika: 2/4+3/4	a (8+4=12)	m (3)	b (12)	koda (2)
tonalitet: a-mol:				

Melodično je napev preprost, pa zaradi povezave besedila in izbranih triol dovolj učinkovit. V harmonskem pogledu pa skladatelj še naprej ostaja

zbori na praznik Vseh svetnikov in ob pogrebnih prilikah položili lep venec, spleten iz rož naših livad in poljan na grob naših mrtvih znancev in prijateljev in vzbudili do njih ljubezen in spoštovanje. Skladbo vsem zborom toplo priporočamo... **Blagor jim** je naslov desetim nagrobnicam, katere je za moški zbor zložil Lovro Hafner,... Besedilo, ki je po večini vzeto iz pogrebnega slovenskega obrednika, je sama globoka molitev. Vse skladbe (razen prve, katera je zložena v narodnem tonu) imajo resen in slovesen značaj. Prav lepo se spaja figuralni stavek s koralnim, kar da skladbam prav slovesno in cerkveno obliko, kakršna mora biti ob takih resnih prilikah. Moški zbori, praznik vseh svetnikov se bliža, pojte te nove nagrobnice, ki so v resnici prava molitev vernim dušam!...«

Sicer pa vseh deset nagrobnic predstavlja neke vrste cikel, ki seveda v glasbenem pogledu ni kdo ve kako povezan. Povezuje ga besedilo, še posebej pa od vseh desetih nagrobnic izstopa prva pesem **Blagor mu**.⁸⁰ Ta se je potem še enkrat posebej pojavila v tisku (?) kot samostojno Hafnerjevo zborovsko delo na liturgičnem področju. Kljub temu da Hafner v celotni zbirki ni nikjer navedel avtorja (-jev) besedil (-a), gre, kot je razvidno iz objavljene ocene, za besedilo Fran(c)a Cegnarja, dovolj znanega v glasbene namene uporabljene slovenskega poeta. Tudi v tej prvi pesmi cikla Desetih nagrobnic – **Blagor jim** – »Blagor mu« gre za kitično pesem, saj je Hafner tudi v tem primeru za tri kitice besedila skomponiral vsega le 19 taktov glasbe. To je neke vrste aperiodizacija glasbenega teksta, saj je le-ta v podobnih kontekstih komponiran v sodem številu taktov (4, 8, 16, 32 itd.). Ker pa ima tudi nabožni zbor **Blagor mu** vmesno (solo) basovsko figuro (vstavljeno kar trikrat: 7., 10. in 15. takt) mu ta korak kot izjemo tudi spregledamo. Če pa zbor pogledamo z vidika besedila: »Blagor mu, ki se spočije v črni zemlji; v Bogu spi lepše so(l)nce...«, razvidimo neke vrste prosto – nevezano besedilo. Kljub temu je Hafner skozi celo skladbo obdržal enak – konstanten taktovski način ter ga nekajkrat podaljšal z uporabo korone. Skladba se giblje v strogem štiriglasnem glasbenem stavku, glasovi se gibljejo v standardnih višinah in nižinah, ritmično pa je razgibana najdlje do osminke. Tonalno je skladba vseskozi grajena v B-durovi (in g-molovi) tonaliteti, harmonsko pa je njena govorica zgrajena na akordih glavnih stopenj osnovne tonalitete, oblikovno pa (mala) dvodelna pesemska oblika z enotaktnim uvodom in podaljšano periodo v b-delu:

oblika:	C	uvod (1)	a (8)	b (8+2=10)	
tonaliteta:	B-dur (g-mol):				

V duhu te uvodne pobožnosti se cikel Desetih nagrobnic nadaljuje.

Že naslovi vseh nadaljnjih pesmi pa to vsaj napovedujejo: (2) **Človek glej**, (3) **Jamica tiha**, (4) **Gospod, daj jim večni pokoj**, (5) **Verujem**, (6) **Verujem, da moj odrešenik živi**, (7) **Jaz sem vstajenje**, (8) **Ne spominjaj se gospod**, (9) **O, gospod, vsem vernim** in (10) **Gospod po mojem delu me ne sodi**. V tiskani verziji iz Hafnerjeve zapuščine na koru sv. Janeza Krstnika v Preski pri Medvodah so pripisani dodatki v skladateljevem rokopisu (?), ki dovoljujejo tezo izvedbe celotnega cikla v slogu starokrščanskega izmenjevanja antifone⁸¹ (5. in 7. zbor) in rezponzorija⁸² (6., 8. in 10. zbor).

Sklep – pomen

Tako v posvetnem kot v duhovnem delu ustvarjenega opusa Lovra Hafnerja prevladujejo dela za zборе, vokalna dela brez spremljave (a cappella) in s spremljavo. V skladateljevem opusu jih je nekaj več kot 200, več (109) na posvetnem kot pa na duhovnem (92) področju. Tudi na komornoglasbenem in solističnem področju je razmerje podobno: 10 posvetnih in 9 cerkvenih del. Tu je potem še 12 neugotovljenih del, 11 spisov in 5 ocen – kritik; spisov in ocen je največ takih, ki se dotikajo in obravnavajo cerkveno glasbo. Hafner torej beleži 130 glasbenih del profanega značaja in 104 dela liturgične vsebine. Kljub relativno visokim številkam pa ob dejstvu, da je bil šolani organist, v tem opusu pogrešamo številna orgelska dela. Orgle kot spremljevalni instrument se sicer pojavljajo v skladateljevem cerkvenem vokalnoinstrumentalnem opusu. Njih vloga v tem nikoli ni izpostavljena, razpoložljiva registracija pa dopušča še drugačno razlago. Morda pa je bil Hafner le in samo organist, kompozicijski opus pa, ki ga želimo predvsem izpostaviti kot skladateljevo ustvarjalno zapuščino, ostaja v drugotnem-sekundarnem, terciarnem, ... pomenu? O tem priča tudi muzikološka analiza Hafnerjevega posvetnega in duhovnega opusa. Vsi parametri, pomembni za to analizo in razlago ter oceno zlasti pa za poskus tega prvega (ne)dokončnega orisa Hafnerjevega dela, ostajajo na obrobju posebnih zapažanj in ugotovitev: melodika, ritmika, harmonija, oblika in barva (instrumentacija, orkestracija) so elementi, ki smo jih v merjenju skladateljevega ustvarjalnega fragmenta lahko zaznali kot najenostavnejše prijeme nasploh.

Lovro Hafner na enem od svojih zadnjih obiskov v Škofji Loki (sedi spredaj na vrtnem stolu), okrog 1960–61 na dvorišču ene svojih nečakinj Marije Zrimšek (roj. Javornik) na Koširjevi cesti 11: zadaj stojijo od leve Elica Javornik in Marija Zrimšek (roj. Javornik) – skladateljvi nečakinji in Dimitrij Zrimšek – skladateljev pranečak. (Iz arhiva dr. D. Zrimška)

Še najmanj smo v Hafnerjevi bibliografiji izmerili njegov organistovski in pedagoški (poustvarjalni) opus. Tega Hafnerjevega dela je bilo vsekakor največ, vendar je zaradi akutnega pomanjkanja dokaznih pisnih virov še najbolj nejasen in še ta, kolikor smo ga navedli v Hafnerjevi biografiji, zgrajen na domnevah. Bil pa je Lovro Hafner v tem vsekakor dovolj dejaven; poleg tega pa ne smemo zanemariti Hafnerjeve pisane besede; ta v nekaterih primerih že meji na glasbeno esejistiko (spisi) in kritiko (ocene). Slednja je sicer velikokrat preveč poročevalska, da bi Hafnerja lahko povsem upravičeno imenovali glasbenega kritika.

Stilno Hafnerja uvrščamo med (pozne) glasbene romantike, kljub temu da se v tej trditvi povsem odgovorno zavedamo, da Lovro Hafner ni imel za seboj nobene kompozicijske šole in da ga med (pozne) romantike uvrščamo zgolj na podlagi njegovega celotnega glasbenega (ustvarjalnega) opusa. In tako je ta v kompozicijsko-obrtnem pogledu tudi nastal bolj kot rezultat skladateljskih naprežanj naivca-samouka in ne akademsko izobraženega in kompozicijsko obrtno izšolanega ustvarjalca. V tem se je Hafner kot večina podobnih slovenskih umetnikov tudi z drugih umetnostnih področij, ne le v glasbi, skušal čim bolj približati izvirnosti, enostavnosti in vnesti v svoje delo čim več pristno slovenskih motivov.

Lovro Hafner prav gotovo ni bil velik slovenski, kaj šele evropski skladatelj; po tem ga zaradi navedenih upravičenih dejstev niti ne moremo

Nagrobnik Hafnerjevih na pokopališču župne cerkve sv. Janeza Krstnika v Preski pri Medvodah, zadnja postaja glasbenika (organista in skladatelja) Lovra Hafnerja. (Foto F. Križnar)

meriti. Bil pa je vsekakor eden številnih slovenskih glasbenih sopotnikov, ki bodo ostali tako v zavesti Ločanov kot širšega – ljubljanskega in slovenskega glasbenega prostora. Bil je vreden glasbeni ustvarjalni sopotnik – tako v posvetni kot tudi v cerkveni glasbi. Večini njegovega vokalnega opusa so pri sprejemu največkrat botrovala narodno obarvana besedila in v tem – narodnem duhu, zvenijo tudi Hafnerjeva melodija, ritem, harmonija, oblika in barva. Bil pa je Lovro Hafner vsekakor sposoben organist, pisec, učitelj in še kaj (zunaj glasbe).

O p o m b e

¹ Napisano v spomin na Hafnerjevo 110-letnico rojstva (roj. 10. 8. 1883) in 30-letnico smrti (u. 10. 6. 1963).

² Prim. *Slovenski biografski leksikon (SBL)*, 1. knj. (Abraham-Lužar), Ljubljana 1925–32, str. 289: »Hafner Lovro, glasbenik, r. 10. avg. 1883 v Stari Loki, je

dovršil orglarsko šolo v Ljubljani 1901 in kot organist služboval na Breznici, v Št. Vidu nad Lj. in sedaj (1932) v Preski. Zložil je nekaj cerkvenih in svetnih skladb. Izmed cerkvenih je objavljen 'Naši materi' v CG 1907 in pozneje v Premrlovi zbirki '40 Marijinih pesmi, nabranih iz prilog CG'. Harmoniziral in izdal je 'Kitico narodnih pesmi' za mešani zbor. Nekaj cerkvenih in svetnih zborov ima v rokopisu, oziroma hektografirane in so se peli pri društvenih prireditvah. Pisal je glasbene članke v CG, Bogoljuba in Slovenca.«

³ Prim. Škofja Loka in njen okraj, Škofja Loka 1936, str. 65: »... Prav tako se glasbeno udeležuje domačin Lovro Hafner (1883), zdaj organist v Preski, ki je izdal 'Kitico narodnih pesmi'...«

⁴ Prim. Založba Obzorja, Maribor 1972, str. 124: »... L. Hafner se je rodil 1883. l. v Stari Loki. Po dovršeni orglarski šoli je služboval na Breznici, v Šentvidu nad Ljubljano in v Preski. Pozneje je bil tudi trgovec. Zložil je precej cerkvenih pesmi, kot 'Sv. križev pot' za mešani zbor, 'Dve prošnji za verne duše', 'Naši materi' za mešani zbor in '10 nagrobnic' za mešani zbor. Pisal je razne članke o cerkveni glasbi. Bil je zvest Foersterjev učenec.«

⁵ Prim. Planina F., Obletnice in jubileji (v.: LR, 20/1973, str. 328): »Hafner Lovro, skladatelj iz Stare Loke, umrl 10. 6. 1963.«

⁶ Prim. LR, 21/1974, str. 79–93: »Po orglarski šoli (v Ljubljani) je bil organist v raznih krajih in nazadnje v Preski pri Medvodah. Pisal je glasbene članke, zlagal svetne in cerkvene pesmi in izdal 'Kitico narodnih pesmi', ki so jih mnogo peli na raznih društvenih prireditvah.«

⁷ Prim. mapo Lovro Hafner v NUK-GZ, delno zapuščino na naslovu v Medvodah, Preška c. 35 (nekdaj Preska, op. pisca – avt.!) – na Hafnerjevem večinoma »bivanjskem« domu, posredovala skladateljeva vnukinja po materini strani Marija Bizjan (roj. Meško), Horjul, Horjul 183, ter fragmenti tiskanega in rokopisnega gradiva na koru ž. c. sv. Janeza Krstnika v Preski pri Medvodah, posredoval organist ing. Janez Šušteršič, Medvode, Seničica 3, in na koru ž. c. sv. Štefana v Sori – posredoval organist istotam in eden Hafnerjevih učencev, Miha Gaber, Medvode, Dol 12; Čisto nazadnje že v dokončni fazi izdelave omenjene razprave pa mi je prišlo v roke še dodatno izvirno arhivsko (biografsko in bibliografsko) gradivo, ki se je našlo na Hafnerjevem domu v Preski (v maju 1993). Posredoval mi ga je daljni Hafnerjev sorodnik (po ženini strani – mož skladateljve vnukinje Sonje Bertoncelej, roj. Meško – Janko Bertoncelej, ml. iz Škofje Loke, Godešič 78; op. avt.!).

⁸ Prim. (Neurejeno) Zapuščino »Fantov na vasi« – ing. Staneta Lumbarja v NUK-GZ; Vrčon R., *Fantje na vasi – ljudski pevci*, mag. delo, tipkopolis, Oddelek za etnologijo ljubljanske Filozofske fakultete, Ljubljana 1992; diskoteka RTV Slovenija – Radio Slovenija za glasbene posnetke Hafnerjevega (posvetnega) glasbenega opusa.

⁹ Dr. Dimitrij Zrimšek, Škofja Loka, Koširjeva 11, ki me je prvi opozoril na Hafnerjevo navzočnost v glasbenem svetu in mi ljubeznivo odstopil nekaj Hafnerjevih fotografij ter tudi sam izdelal »Rodovnik družine Zrimšek«, istotam, od 1600 dalje, 19. 2. 1983; Andrej Mrak, tudi eden Hafnerjevih popisovalcev in raziskovalcev, Ljubljana-Šentvid, Stanežiče 58; Alojzija Čadež (roj. Hafner) – Lovrova nečakinja, Škofja Loka, Podlubnik 144; ing. Franc Hafner – Lovrov pranečak, Škofja Loka, Binkelj 33.

Marsikaj pa so mi posredovali še župnik ž. c. sv. Janeza Krstnika v Medvodah-Preski, gospod Zdravko Bahor in župnik ž. c. sv. Štefana v Sori (Medvode) gospod Lojze Zaplotnik.

¹⁰ Zaradi akutnega pomanjkanja in verjetno docela odsotne Hafnerjeve bio-

grafske in bibliografske zapuščine v vsem in na enem mestu, si je avtor (F. Križnar) dovolil ta pripis!

¹¹ Prim. Hafnerjevo rkp. avtobiografijo v zapuščini ing. Staneta Lumbarja, glej v mapi »Fantov na vasi« v NUK–GZ.

¹² Hiše–domačije danes ni več. Po izjavi ing. Franca Hafnerja, naj bi bila (poleti) 1969 rojstna hiša Lovra Hafnerja–Martančev dom v Binklju, porušena, na njenem mestu pa danes stoji novogradnja. V Binklju (tudi Vinkelj, večkrat nepravilno zapisano v različnih izvirnih Hafnerjevih biografskih listinah), št. 4.

¹³ Prim rodovnik družine Zrimšek (avtor dr. D. Zrimšek).

¹⁴ Prim. orig. roj., poročno in mrliško knjigo župnije Stara Loka, hrani SO Škofja Loka – Matični urad, pod zap. št. 54 za leto 1883 (fotokopijo istega hrani avtor F. Križnar!) in orig. izpisek iz rojstne matične knjige SO Škofja Loka – Oddelek za notranje zadeve, št. 102/93 z dne 21. 1. 1993 iste podatke navaja tudi rojstni in krstni list (izdan 13. 7. 1894, izdala Dekanijska župnija sv. Jurija v Stari Loki; prim. arhiv L. Hafnerja v Preski), kjer sta navedena še podatka, da je bil oče Franc Hafner posestnik, mati Elizabeta, njegova žena, roj. Pokorn, oba pa katoličana).

¹⁵ Ta šola naj bi bila le 4–razredna (prim. Šolsko naznanilo za Lovrenca Hafnerja, za učenca IV. razreda četverorazredne deške ljudske šole v Škofji Loki, izdano 12. 7. 1894). To sicer še vedno daje možnosti, da je Hafner po uspešno opravljenem 4. razredu (škofje)loške ljudske šole obiskoval še njen »bližnji višji (5.) razred« kot stoji v istem dokazilu.

Od predmetov, ki so zanimivi za nadaljnje poklicno glasbeno šolanje L. Hafnerja, so zanimive naslednje ocene (za 4. razred):

nravnost: popolnoma primerna

pridnost: dovoljna

veroznanstvo: dobro

slovenski j.: prav dobro

nemški jezik: dobro

pisanje: zadostno

petje: prav dobro

(prim. arhiv L. Hafnerja v Preski).

¹⁶ Tudi Obiskovalno spričevalo potrjuje prejšnjo op. (15) in to trditev. To daje vedeti, da je Lovro Hafner obiskoval »Četverorazredno ljudsko šolo v Škofji Loki« (prim. izkaz št. 124, izdan 12. 7. 1894 v Škofji Loki; prim. arhiv, ib.) v času od 19. septembra 1890 do 12. julija 1894. Opisne ocene v tem dokumentu se v glavnem ujemajo s prejšnjimi, dodana je še ocena »hoja v šolo – prav pridna«.

(»To spričevalo pa se daje temu učencu (L. Hafnerju) v ta namen, da se oglašča za sprejem v srednje šole«).

¹⁷ V ta namen si je Lovro Hafner še dodatno pridobil Domovinski list (izdan 24. 9. 1898, pod zap. št. 19) v županstvu Stara Loka in je takrat naveden kot učenec (prim. arhiv, ib.).

¹⁸ Prim. (Prepis) Spričevala št. 3 z dne 12. julija 1900, ki so ga podpisasli za vodstvo Cecilijanskega društva, pod katerega okrilje je takratna ljubljanska Orglarska šola sodila: prof. Jan Gnjezda (kot predsednik), dr. Andrej Karlin (kot tajnik) ter za vodstvo Orglarske šole: prof. Anton Foerster in (pater) Angelik Hribar. Lovro Hafner je to dvoletno šolo »prav redno obiskoval, se vzorno obnašal ter naučil:

liturgike in zgodovine cerkvene glasbe – hvalno

nauka o harmoniji in generalbasu – dobro

nauka o kontrapunktu, imitaciji in fugi – dobro

*igre na orglah iz not – hvalno
preludovanja brez pripravljanja – dobro
modulovanja brez pripravljanja – dobro
koralnega petja – hvalno
figuralnega petja – hvalno
dirigiranja – hvalno
igre na glasoviru – hvalno*

torej je sposoben za orglarsko službo.« (prim. arhiv, ib.).

¹⁹ Prim. L. Hafner, rkp. avtobiografija, ib.

²⁰ Prim. ta podatek vsaj še za 23. 1. 1899 (n. n. pisni podatek); prim. Trobina S., ib., str. 124.

²¹ Domneva Andreja Mraka.

²² Ib.

²³ Razen zaznambe le-tega v Doslužnici (prim. arhiv, ib.).

²⁴ Prim. Doslužnico (ib.), 15. april 1915.

²⁵ Prim. ZAL, *Oddelek v Škofji Loki*, fondi Narodne čitalnice v Škofji Loki 1862–1924.

²⁶ Ib.

²⁷ Kar ni mogoče podkrepiti s pisnimi dokazili iste ž. c. (teh knjig, razen Kronike, ni več); tudi poročni list (izdan pod zap. št. 105, 6. 9. 1906 v Župnem uradu v Preski; prim. arhiv, ib.) v nemščini to potrjuje. Ta navaja, da sta se L. Hafner – organist iz Sore št. 1 (!) in Alojzija Bergant iz Preske št. 22 poročila 2. septembra 1906 in da ju je v Preski poročil tedanji župnik Janez Brencelj.

²⁸ Nepravilna domneva Andreja Mraka.

²⁹ Tega podatka tudi ni v gradivu, prim. op. 14, se pa ujema z Mrakovo domnevo in kar je hkrati potrjeno s podatki na Hafnerjevem nagrobniku je pa domneva povsem opravičena, saj se v Hafnerjevi zapuščini v Preski nahaja »rojstni in krstni list« za Alojzijo Bergant, zakonito hčer branjevca Janeza Berganta in njegove žene Marije Grebec iz Zgornje Senice št. 14, krščene v ž. c. sv. Janeza Evangelista v Retečah, 15. junija 1884. Izdal Duhovnijski urad sv. Janeza Evangelista v Retečah, s podpisom župnika Stanislava Šranca, 29. 6. 1886.

Tudi vse to navedeno drži, saj je cit. župnik v Retečah takrat nedvoumno bil (prim. 100 let šole v Retečah, 1893–1993, izdala OŠ Reteče, maj 1993, str. 4).

³⁰ Prim. nagrobnik Hafnerjevih na pokopališču ž. c. sv. Janeza Krstnika v Preski (Medvode).

³¹ Potrjena domneva Andreja Mraka (prim. Hafnerjev poročni list, op. 27).

³² Prim. Izkaznico, ki so jo podpisali dr. Josip Mantuani, dr. Franc Kimovec, Anton Foerster, Stanko Premrl, dr. Anton Karlin, ... Učna tvarina, ki je navedena v cit. Izkaznici, pa navaja obravnavo koral (zgodovinski razvoj, teoretične podlage in praktično izvajanje), figuralno petje (izobrazba glasu in praktične vaje), klavir (praktični migljeji za učitelje in učence), orgle (sestava orgel in praksa igranja) in liturgična pravila (prim. arhiv Lovra Hafnerja v Preski).

³³ Prim. domnevo A. Mraka.

³⁴ Prim. nepopoln seznam v Hafnerjevem arhivu (ib.).

³⁵ Prim. nagrobnik Hafnerjevih, ib.

³⁶ Ib. in gradivo v op. 14; prim. še dodatno (pisno) uradno potrdilo ž. u. v Preski z dne 22. 1. 1923 v Hafnerjevem arhivu (ib.).

³⁷ Prim. uradno potrdilo – prepis Žup. urada v Preski z dne 25. 4. 1947 (potrdila Državna nižja gimnazija v Ljubljani – Št. Vidu; prim. ib.).

³⁸ Prim. op. 14 in ib.

³⁹ Prim. Hafnerjevo Izpričevalo o preizkušnji za pomagalca, ki mu daje izpit o opravljeni 3-letni rokodelski (?) šoli (prim. ib., izdala Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov v Šk. Loki, 13. 11. 1927).

Tako je domnevni podatek Andreja Mraka (2. 9. 1906 v Preski ali Sori pri Medvodah) s tem demantiran, ovržen in le-to lahko velja le za prvo Hafnerjevo poroko – ženitev.

⁴⁰ Prim. župnijsko *Kroniko v Preski*, ž. c. sv. Janeza Krstnika.

⁴¹ *Ib.*

⁴² Izjava Alojzije (Lojzke) Čadež (roj. Hafner) avtorju, 23. 2. 1993 v Škofji Loki.

⁴³ Izjava Andreja Mraka in potrdilo županstva medvoške občine z dne 24. 5. 1927, ki navaja, da je »g. L. Hafner delal kot pekovski pomočnik pri svoji tašči, Mariji Bergant do konca onega dne v letu 1907, ko je imenovana izvrševala obrt« (prim. Hafnerjev arhiv, ib.).

Ta podatek o Hafnerjevi pekovski obrti se potem ponovi še enkrat, ko 19. julija 1931 Kraljevo-srezko načelstvo v Ljubljani (št. 926/4) izda Hafnerju Odlok obrtno policijske odobritve »za preureditev sedanje stanovanjske sobe in kuhinje v obratovalnici za peko domačega kruha... g. L. Hafnerju, peku, trgovcu in posestniku v Preski 22.« (prim. Hafnerjev arhiv, ib.).

⁴⁴ Prim. Vprašalna pola z dne 19. 12. 1946 (*ib.*).

^{45c} Prim. *ib.*, z dne 21. 10. 1959.

⁴⁶ Prim. *Do zadnjega diha* (Spomini na župnika Valentina Oblaka, zbral Zdravko Bahor, Župnijski urad Preska 1991, str. 19).

⁴⁷ Prim. Vprašalno polo, *ib.*

⁴⁸ Prim. akt Odseka za prosveto št. P. I. št. 2 z dne 2. 1. 1947 (*ib.*).

⁴⁹ Prim. zdravniško potrdilo dr. Joška Arka v Šentvidu nad Ljubljano z dne 27. 3. 1947 (*ib.*).

⁵⁰ Prim. prepis akta št. 74/I. z dne 8. 4. 1947 (*ib.*).

⁵¹ Bohor Z., *ib.*, str. 34.

⁵² Prim. Odločbo št. IV-1522/1-57-Meu z dne 6. 12. 1957 (prim. Hafnerjev arhiv, *ib.*).

⁵³ Prim. Odločbe:

– št. P-45666 z dne 23. 1. 1958 Republiškega zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani;

– št. P-45666 z dne 27. 3. 1958 Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani;

– št. 45666 z dne 7. 7. 1961 Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje Ljubljana (vse v arhivu L. Hafnerja, *ib.*).

⁵⁴ Prim. članski izkaznici RK s potrjeno in plačano članarino za leti 1956 in 1957 ter SZDL z dne 10. 10. 1959 s potrdilom o plačani članarini za leto 1960 (*ib.*).

⁵⁵ Prim. listine v op. 14 in osmrtnico v Delu, 12. 6. 1963: »Pogreb bo v sredo, 12. junija 1963.«

⁵⁶ Avtorju ga je posredovala skladateljeva vnukinja gospa Marija Bizjan (roj. Meško), Horjul, Horjul 183.

⁵⁷ Avtorju ga je posređoval sedanji organist na istem koru, gospod Jože Šušteršič, Medvode, Seničica 3.

⁵⁸ Organist v ž. c. sv. Štefana v Sori pri Medvodah (Medvode, Dol 12).

⁵⁹ Prim. skladateljjev arhiv (Medvode, Preška c. 35); ta navaja »le 29 zaporedno oštevilčenih posvetnih (vokalnih) del-zborov«, kar kaže na neke vrste 'vmesni' in časovno neugotovljivi popis skladatelja L. Hafnerja (op. pisca-avtorja!).

⁶⁰ Prim. Dezimel-Klassifikation Deutsche Gesamt-ausgabe, 7. Lieferung,

Beuth-Vertieb GmbH, Berlin 1948, W 15 und Kreifeld-Uerdingen, 1291–96 in Univerzalna decimalna klasifikacija, slovenska skrajšana izdaja, FID 404, CTK, Ljubljana 1967, str. 129–130.

⁶¹ Nekatera od navedenih imen si v primerjavi z *Rodovnikom...* (dr. D. Zrimšek) nasprotujejo (?).

⁶² Izjava A. Čadež, *ib.*

⁶³ Prim. Do zadnjega diha, *ib.*, str. 32.

⁶⁴ Verski svetohlinec, hinavec (prim. Verbinc F., *Slovar tujk*, CZ, Ljubljana 1968, str. 204).

⁶⁵ Prim. še dodatno Do zadnjega diha. *ib.*, str. 46–48 (Hafnerjeva pisma).

⁶⁶ Izjava A. Čadež, *ib.*

⁶⁷ Prim. *NUK-GZ*.

⁶⁸ Prim. Vrčon R., *ib.*

⁶⁹ Prim. *NUK-GZ*.

⁷⁰ V rkp. ali tipk., datiranih v času 1954–59.

⁷¹ Prim. tudi seznam arhivskih posnetkov »Fantov na vasi« v Radiu Slovenija (čez 40 pesmi Lovra Hafnerja!).

⁷² Prim. pismo Lovra Hafnerja ing. Stanetu Lumbarju (prim. arhiv »Fantov na vasi«, *NUK-GZ*), datirano z 29. januar 1947.

⁷³ Prim. Hafnerjevo rkp. avtobiografijo v zapuščini »Fantov na vasi« (*NUK-GZ*).

⁷⁴ *Ib.*

⁷⁵ Prim. korespondenco L. Hafnerja s »Fanti na vasi« (*NUK-GZ*), še posebej pa v zvezi s tem pismo, z dne 29. 1. 1947 z ing. Stanetom Lumbarjem (*ib.*).

⁷⁶ Prim. tisk (-e, ?) tega zbora v Hafnerjevi zapuščini v Preski.

⁷⁷ Prim. Prvi zvezek Desetih moških zborov »*Fantje pojo*«, *Samozaložba* (?), s Hafnerjevim rkp. pripisom: »v Preski 27. 1. 1938«.

⁷⁸ *Ib.*

⁷⁹ Utva je psevdonom za pesnico Ljudmilo Prunk (prim. *NUK – Bibliografija*).

⁸⁰ Prim. Hafner L., Deset nagrobnic – »**Blagor jim**« za moški zbor, *Samozaložba*, Preska 1936.

⁸¹ Izmenjajoče se petje dveh zborov (iz stare židovske obredne glasbe in antične tradicije; prim. *Leksikon-Glasba*, CZ, Ljubljana 1984, str.17).

⁸² V Gregorijanskem koralu oznaka za izmenjajoče se petje med enim ali več solisti in zborom (kot nasprotje antifonalnemu petju; prim. *ib.*, str. 229).

Seznam kratic

avt.	avtor
bes.	besedilo
c.	cesta
CG	Cerkveni glasbenik
cikl.	ciklostil
cit.	citiran
CTK	Centralna tehniška knjižnica (v Ljubljani)
CZ	Cankarjeva založba (v Ljubljani)
č. g.	častiti gospod
D	durov
Dom.	dominantni

dr.	doktor
DZS	Državna založba Slovenije (v Ljubljani)
FID	(franc.) Fédération Internationale de Documentation (= Mednarodna bibliotekarska organizacija)
g.	gospod
GZ	Glasbena zbirka (NUK v Ljubljani)
harm.	harmoniziral
ib.	ibidem (lat. ibidem), prav tam, na istem mestu, istotam
ing.	inženir
IO	Izvrš(il)ni odbor
k.	krona
knj.	knjiga
komp.	komponiral
L.	Lovro (Hafner)
l.	leto
Lj.	Ljubljana
LR	Loški razgledi
mag.	magister
NOV	Narodnoosvobodilna vojna (vojska)
n.n.	neznani
NUK	Narodna in univerzitetna knjižnica (v Ljubljani)
OF	Osvobodilna fronta
ok.	okoli, okrog (10)
op.	opomba
orig.	original
OŠ	osnovna šola
oz.	oziroma
p. c.	podružnična cerkev
pisc.	pisec
pokl.	poklonil
posv.	posvečen
prim.	primerjaj
prip.	pripis
prir.	prireديل
prof.	profesor
PZ	pevski zbor
RK	Rdeči križ
rkp.	rokopis
roj.	rojen
RTV	Radiotelevizija
SO	Skupščina občine
st.	starejši
str.	stran
sv.	sveti
SZDL	Socialistična zveza delovnega ljudstva
škof.	škofijski
št.(ev)	številka
T	tonika
tipk.	tipkopis
tisk.	tiskano

u.	umrl
V.	Valentin (Oblak)
v.	vidi, glej
ZAL	Zgodovinski arhiv Ljubljana
zap.	zaporedni
zv.	zvečan
ž. c.	župnijska cerkev
ž. u.	župnijski urad

Viri in literatura

Andreis-Cvetko-Djurić-Klein, *Historijski razvoj muzičke kulture u Jugoslaviji*, tri knjige, Naučna knjiga, Zagreb 1962–66. – (uredil Bahor Zdravko), *Do zadnjega diha* (Spomini na župnika Valentina Oblaka), *Župnijski urad Preska 1991* (tudi informator). – Bizjan Marija (roj. Meško), Horjul, Horjul 183 (informator). – Cvetko D., *Stoletja slovenske glasbe*, CZ, Ljubljana 1964. – isti, *Zgodovina glasbene umetnosti na Slovenskem*, tri knjige, DZS, Ljubljana 1958–60. – Čadež Alojzija (Lojzka, roj. Hafner), Škofja Loka, Podlubnik 144 (informator). – Debeljak T. (st.), *Kulturni delavci loškega okraja v preteklosti in sedanosti* (v.: *Škofja Loka in njen okraj*, Škofja Loka 1936). – Delo, 12. 6. 1963. – Dezimal-Klassifikation Deutsche Gesamt-ausgabe, 7. Lieferung, *Beuth-Vertrieb GmbH*, Berlin 1948 W 15 und Kreifeld-Uerdingen. – »Fantje na vasi«, zapuščina ing. Staneta Lumbarja v *NUK-GZ*. – Gaber Mihael, privatni arhiv, Medvode, Dol 12 (in informator). – Hafnerjeva zapuščina na koru sv. Janeza Krstnika v Preski pri Medvodah (delno). – Hafnerjeva zapuščina v Preski pri Medvodah, Medvode, Preška c. 35 (delno). – Hafner Franc, Škofja Loka, Binkelj 33 (informator). – Hafner L., *Blagor jim* – 10 nagrobnic, *Samozaložba*, Preska 1936. – isti, *Fantje pojo* – 10 moških zborov, 1. zvezek, *Samozaložba* (Preska 1938). – isti (mapa) v *NUK-GZ*. – Izpisek iz rojstne matične knjige SO Škofja Loka – Oddelek za notranje zadeve, št. 102/93 z dne 21. 1. 1993 (hrani avtor). – Leksikon CZ – Glasbeniki, CZ, Ljubljana 1992. – Leksikon jugoslavenske muzike, dve knjigi, *Jugoslavenski leksikografski zavod »Miroslav Krleža«*, Zagreb 1984. – Mrak Andrej, Ljubljana-Šentvid, Stanežiče 58 (informator). – Muzička enciklopedija, tri knjige, *Jugoslavenski leksikografski zavod*, Zagreb 1971–77. – Planina F., *Obletnice in jubileji* (v.: *LR*, 20/1973, str. 328). – Rojstna in poročna knjiga ter knjiga umrlih župnije Stara Loka (orig. hrani Matični urad – Oddelek za notranje zadeve SO Škofja Loka). – RTV Slovenija, diskoteka, Ljubljana. – Savnik R., *Pomembni Ločani in njih bližnji sosedje* (v.: *LR*, 21/1974, str. 79–93). – Slovenski biografski leksikon, 1. knjiga (Abraham-Lužar), Ljubljana 1925–32. – Šušteršič Jože, Medvode, Seničica 3 (informator). – Trobina S., *Slovenski cerkveni skladatelji*, Založba Obzorja, Maribor 1972. – Vrčon R., »*Fantje na vasi – ljudski pevci*«, mag. delo – tipkopis, Oddelek za etnologijo, Filozofska fakulteta, Ljubljana 1992. – Univerzalna decimalna klasifikacija, slovenska skrajšana izdaja, FID 404, *CTK*, Ljubljana 1967. – Verbinc F., *Slovar tujk*, CZ, Ljubljana 1968. – ZAL, Oddelek v Škofji Loki (fondi Narodne čitalnice v Škofji Loki 1862–1924). – Zaplotnik Lojze, župnik ž. c. sv. Štefana v Sori pri Medvodah, Sora 25 (informator). – Zrimšek Dimitrij, *Rodovnik družine Zrimšek od 1600 dalje*, Škofja Loka 19. 2. 1983, hrani avtor na naslovu: Škofja Loka, Koširjeva c. 11 (tudi informator). – *Župnijska kronika ž. c. sv. Janeza Krstnika v Preski pri Medvodah*, hrani Župnijski urad istotam.

Zusammenfassung

LOVRO HAFNER (1883–1963) – DER SLOWENISCHE MUSIKER, ORGANIST UND KOMPONIST

Der slowenische Musiker, Organist und Komponist Lovro Hafner wurde am 10. August 1883 in Binkelj, in der Pfarre Stara Loka bei Škofja Loka geboren. Nach der Volksschule in Škofja Loka besuchte und beendete er in den Jahren 1889–1901 die Orgelschule in Ljubljana, wo sein Lehrer der damalige Schulleiter Anton Foerster war. Nach dem Schulabschluß betätigte sich Lovro Hafner als Organist in verschiedenen Orten Sloweniens: in Stražišče bei Kranj, Breznica in Oberkrain, Sora, Šentvid bei Ljubljana, Preska, Ljubljana-Vič. Den Großteil seines Lebens verbrachte er in Preska bei Medvode, wo er sein fast sämtliches Kompositionssopus schuf, und wo er am 10. Juni 1963 starb.

Der Komponist Lovro Hafner gehört der slowenischen Spätromantik an. Er komponierte mehr als 200 weltliche und kirchliche Werke, darunter vorwiegend Chöre, Vokalwerke mit Begleitung (Orgel) und ohne Begleitung (a cappella), davon 107 Männerchöre. Obwohl sich Lovro Hafner beruflich mit dem Orgelspiel beschäftigte, obwohl er Dirigent, Chorleiter und Musiklehrer zahlreichen Kirchenchören war, war sein künstlerisches Schaffen auf dem weltlichen Musikgebiet (128) umfangreicher als auf dem kirchlichen (104). Auch auf dem Gebiet der Kammermusik und Sologesänge ist das Verhältnis ähnlich. Er schuf 10 weltliche und 9 kirchliche Musikwerke. Hafners Opus wurde in Druckschriften und im Selbstverlag veröffentlicht, manche seine Musikstücke sind Handschriften geblieben. Er schrieb 11 Musikschriften und 5 Rezensionen. In Hafners Opus gibt es jedoch keine solistischen Orgelkompositionen. Unzureichende Dokumente über Lovro Hafner verhindern, den Musiker endgültig in Raum und Zeit einzureihen.

Anhand der musikologischen Analysen einiger Werke (von den weltlichen sind das Männerchorwerke – a cappella »Doma«, »Hižica draga domača« und »Kaj kleplje«, von den kirchlichen Männerchorwerk – a cappella »Blagor mu«, getextet von Franc Cegnar) bleibt Hafners Kompositionssatz in allen analytischen Parametern einfach und volkstümlich. Derart sind Melodie, Rhythmus, Harmonie, Form und Farbe. Da sich der Komponist in meisten Fällen auf volkstümliche oder volkstümlich gewordene Literaturtexte stützte, trägt sein Kompositionssatz solche spätromantische Elemente.